

УДК 338.242:620.9

Жураковський М. В.

аспірант, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, м. Київ, Україна.

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ВІДНОВЛЮВАЛЬНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується активним переходом до низьковуглецевої моделі господарювання, що зумовлює стрімке зростання ролі відновлюваної енергетики. Для України розвиток цього сектору є не лише економічною необхідністю, але й важливою складовою енергетичної безпеки, особливо в умовах воєнного стану, руйнування енергетичної інфраструктури та посилення інтеграційних процесів з Європейським Союзом. За таких умов особливого значення набуває забезпечення конкурентоспроможності підприємств відновлювальної енергетики, яка визначає їх здатність ефективно функціонувати, адаптуватися до зовнішніх викликів та формувати стійкі конкурентні переваги.

Конкурентоспроможність підприємств відновлюваної енергетики являє собою комплексну характеристику, що відображає здатність суб'єкта господарювання успішно конкурувати на енергетичному ринку шляхом впровадження інновацій, ефективного використання ресурсів, оптимізації витрат та забезпечення високої якості енергетичних послуг. Основними чинниками, що впливають на рівень конкурентоспроможності, є технологічна модернізація, доступ до інвестиційних ресурсів, державна підтримка, рівень операційної ефективності, екологічність виробництва та здатність до інноваційного розвитку [1, с. 64].

В умовах сучасних трансформацій особливого значення набуває інноваційна складова конкурентоспроможності. Використання новітніх технологій генерації, систем накопичення енергії, цифрових платформ моніторингу та управління дозволяє підприємствам підвищувати ефективність виробничих процесів, мінімізувати втрати та знижувати собівартість продукції. Крім того, впровадження цифрових рішень сприяє покращенню управлінських процесів, підвищенню гнучкості та оперативності прийняття рішень [2, с. 89].

Важливим фактором зміцнення конкурентних позицій є диверсифікація джерел фінансування. Підприємства галузі активно залучають міжнародні гранти, кредити фінансових інституцій, кошти приватних інвесторів, тощо. Це створює передумови для реалізації масштабних інвестиційних проєктів та модернізації виробничих потужностей.

Разом із тим, конкурентоспроможність підприємств відновлювальної енергетики залежить від ефективності державної регуляторної політики.

Створення сприятливого інвестиційного клімату, удосконалення тарифного регулювання, стимулювання локалізації виробництва обладнання та гармонізація національного законодавства з європейськими стандартами є ключовими напрямками підтримки галузі [3, с. 12]. В умовах післявоєнного відновлення України ці заходи сприятимуть активізації інвестиційної діяльності та підвищенню конкурентоспроможності вітчизняних підприємств на міжнародному ринку.

Важливим аспектом забезпечення конкурентоспроможності підприємств відновлювальної енергетики є розвиток кадрового потенціалу та впровадження принципів сталого розвитку та ESG-стандартів, оскільки орієнтація на екологічну відповідальність, соціальну залученість і прозоре корпоративне управління підвищує інвестиційну привабливість підприємств.

Не менш важливим чинником є експортний потенціал підприємств галузі. Розширення участі у міжнародних проєктах, вихід на європейські ринки електроенергії та інтеграція до єдиної енергетичної системи ЄС відкривають нові можливості для зміцнення ринкових позицій. Участь у транскордонній торгівлі електроенергією дозволяє диверсифікувати канали збуту, зменшити залежність від внутрішнього ринку та підвищити фінансову стійкість підприємств. У цьому контексті Закон України №4834-IX від 23 квітня 2026 року відіграє важливу роль, оскільки він фактично закладає засади для участі українських виробників на європейському енергетичному ринку.

Отже, конкурентоспроможність підприємств відновлювальної енергетики формується під впливом комплексу внутрішніх і зовнішніх чинників. Її підвищення потребує системного підходу, що передбачає інноваційний розвиток, ефективне управління, диверсифікацію фінансування та активну державну підтримку. Реалізація зазначених заходів забезпечить стійке зростання підприємств галузі, посилення енергетичної незалежності держави та інтеграцію України у світовий енергетичний простір.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Коваленко О. В. Конкурентоспроможність підприємств та принципи її фінансового забезпечення / О. В. Коваленко, Я. О. Голобородько. Проблеми системного підходу в економіці. 2018. Вип. 5. С. 63-67. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PSPE_print_2018_5_12.
2. Мельник Л. Г. Основи стійкого розвитку [Текст]: посібник / Л. Г. Мельник. – Суми: Університетська книга, 2006. - 383 с.
3. IRENA and ILO (2026), Renewable energy and jobs: Annual review 2025, International Renewable Energy Agency, Abu Dhabi; and International Labour Organization, Geneva. URL: https://www.irena.org/-/media/Files/IRENA/Agency/Publication/2026/Jan/IRENA_2026.pdf